**ISSN: 2248-1079**

**Anuarul Universităţii „Petre Andrei" din Iaşi**
**Fascicula: Asistenţă Socială, Sociologie, Psihologie**
Year-Book of „Petre Andrei" University from Iasi
Fascicle: Social Work, Sociology, Psychology
**2016, Tomul 17, Decembrie, pp. 127-138**

# THE INDIAN MENTALITY AND CULTURE IN MIRCEA ELIADE'S WORK

*Camelia GALAN*

**Covered in:**

CEEOL, Index Copernicus,
Ideas RePEc, Econpapers, SocioNet

©2016 The Authors. Published by LUMEN Publishing House.
Selection and peer review under the responsibility of „Petre Andrei" University from Iasi.

*How to cite:* Galan, C. (2016). The Indian Mentality and Culture in Mircea Eliade's Work. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 17, 127-138.

# The Indian Mentality and Culture in Mircea Eliade's Work

**Camelia GALAN**[1]

**Abstract**

*The origins of the Indian civilization are estimated around 1500 BC., when the intensive migration of Indo-European peoples of the North Caucasus Mountains is identified. The Indian religion was polytheistic, founded on the belief in deities who personified a series of events and natural phenomena and asserted the survival of the soul and spirit after death, finally resulting in the individual's intimate union with the Universe. A noteworthy aspect is that the Hindu religion, the oldest religion on earth, was not created by anyone, it has evolved from culture and thought of peoples over the centuries. The Scriptures say that it is "the Sanatana Dharma, the eternal law". The literature grants us a lot of details about the Indian spiritual condition, but the literature has no history of its own, simply because the Indians did not produce a history of their literature. The texts, if written, were changed over time and therefore no record of the original writing survived; thus it was impossible to determine the existence of literary trends. Their mindset introduces us into a pessimistic conceptual universe and worldview, catalyzed by a fine psychological understanding of the human nature suffering and weaknesses. The Indian woman marries not only her husband but his entire family, because Indian organizational model has it that all family members shall live under one roof. She was destined to sacrifice from birth. Thus the desire to immigrate to Britain begins to appear, as Britain is a country that can provide equal opportunities for all, irrespective of the caste or gender, thus generating a generational and spiritualconflict.*

**Keywords:**

*mentality, Enlightenment, culture, Mircea Eliade, philosophy.*

[1] MA, "Ştefan cel Mare" University of Suceava. *E-mail*: camelia_galan10@yahoo.com.



Galan, C. (2016). The Indian Mentality and Culture in Mircea Eliade's Work. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 17, 127-138.

**Origini**

Originile civilizaţiei indiene sunt estimate în jurul anului 1500 î. Hr., când sunt verificate migrarea intensivă a populaţiilor indo-europene din nordul Caucazului. O parte a acestei populaţii, şi anume cei numitii „arieni" (care în sanscrită înseamnă „cei nobili"), s-a stabilit în bazinul râului Gange. Fiind mai evoluaţi cultural şi tehnologic decât populaţiile băştinaşe, s-au impus acestora, societatea indiană în acea vreme era subdivizată în caste, în grupuri de care aparţine prin dreptul de naştere, şi se credea că acest mod de organizare socială era de origine divină. Erau patru caste, cele principale fiind formate din războinici şi sacerdoţi (bramini), urmate de cele alcătuite din ţărani şi servi şi, în ultimul rând, cele formate din aşa numiţii „paria", excluşi din orice castă, fiind pătura cea mai de jos din punct de vedere social. Religia indiană era politeistă, fondată în a crede într-o serie de divinităţi care personificau evenimente şi fenomene naturale şi afirma supravieţuirea sufletului şi spiritului după moarte, având ca rezultat final unirea intimă a individului cu Universul.

Cele mai vechi informaţii despre problematica cercetată se găsesc într-o lucrare numită *Rig Veda* scrisă în limba vedică (sanscrită). Cunoaşterea religioasă, culturală şi filozofică din acea perioadă era cuprinsă în nişte lucrări numite „vede", adică „cunoaştere" în traducere. Aceste lucrări care au fost scrise în ordine cronologică sunt: *Riga Veda*, *Sama Veda*, *Yajur Veda* şi *Atharva Veda*. Din ele aflăm aproape tot ceea ce se ştie în legatură cu perioadă cuprinsă între 1500 î. Hr. şi 500 î. Hr. aşa numita „perioadă vedică", în acest interval de timp punându-se fundamentele civilizaţiei indiene şi a principalelor curente religioase şi spirituale. Cuvântul „veda", înseamnă cunoaşterea absolută, înţelepciune, adevărul aflat prin intermediul percepţiei, cu alte cuvinte cunoştinţa universală. Cunoaşterea vedică, ea însăşi, este bazată pe libertatea şi inteligenţa creativă a fiinţei umane. Iată de ce scrierile vedice erau şi sunt considerate ca fiind de origine divină, comparate cu „respiraţia lui Dumnezeu". Rishi, poeţii sacri cum erau numiţi, percepeau această influenţă mistică prin intermediul Sunetelor Divine (mantra), care, aşa cum se spune, ajungeau la ei direct de la Fiinţa Supremă. Toate aceste elemente au fost bazele formării budismului, o doctrină alcătuită dintr-un conglomerat de tradiţii, sisteme de gândire, practici şi tehnici spirituale. Născut în secolul VI î. Hr. ca disciplină spirituală, budismul s-a transformat în decursul timpului într-o doctrină filozofică şi o religie „ateistică", lăsând în urma sa, încă de la apariţie, numeroase scrieri şi diversificându-se în diferite dogme pe întreg teritoriul Asiei, neavând o



Galan, C. (2016). The Indian Mentality and Culture in Mircea Eliade's Work. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 17, 127-138.

limbă sau un scris comun, oferindu-ne o gamă variată de curente filozofice şi concepte spirituale. Este, alături de hinduism, cea mai răspândită formă religioasă asiatică (Guénon, 2014, pp. 192-213).

Ceea ce trebuie remarcat este că, în primele secole ale dezvoltării culturale şi ideologice ale acestor popoare nu se punea accent pe o cronologie a scrierilor, acestea fiind un conglomerat de concepţii vechi preluate şi evoluate de filozofii acelor vremuri. În mod divers faţă de filozofia greacă, care are ca punct central cunoaşterea şi interpretarea naturii, cea indiană are ca punct de referinţă încercarea de a afla esenţa Eului şi legătura sa cu principiul realităţii şi de a pregăti, prin intermediul cunoştinţelor, salvarea şi eliberarea individului. Aşa se poate explica de ce este minimă în India diviziunea între religie şi filozofie şi de ce toate sistemele au avut, alături de o interpretare religioasă, o interpretare filozofică. Puteau să conviețuiască şi să se interacţioneze hinduismul, care avea o orientare mitologică şi rituală, şi budismul, care avea o orientare certă psihologică. Dealtfel fondatorul budismului, Siddhartha Gautama, nu era interesat să satisfacă o curiozitate umană asupra problemelor cosmogonice (natura divinului de exemplu), ci era preocupat numai de suferinţa şi frustările condiţiei umane terene. Aceasta face ca doctrina să fie comparată mai mult cu o formă psihoterapeutică decât cu una metafizică. A preluat vechile concepte indiene (maya, karma, nirvana, etc.) şi le-a dat o nouă interpretare psihologică, mai dinamică şi de imediată confruntare practică. Aceasta i-a permis să se extindă pe întreg teritoriul Asiei, fiecare popor şi cultură adaptând această doctrină în funcţie de propriul punct de vedere, contribuind astfel la dezvoltarea unor numeroase instituţii filozofice, care însă nu se pierd, chiar dacă sunt foarte rafinate, în noţiuni abstracte. Intelectul este văzut ca un mijloc care deschide orizonturile cunoaşterii unde viaţa reală este pe primul plan, dincolo de lumea contrastelor şi a diviziunii sociale.

**Evoluţie şi caracteristici**

Un aspect demn de remarcat este că religia hindusă, cea mai veche religie de pe pământ, nu a fost înființată de nimeni, ea a evoluat din cultura şi gândirea popoarelor în decursul secolelor. Scripturile susţin că ea este „sanatana dharma", legea eternă. La fel şi budismul şi jainismul, chiar dacă au fost înființate de Buddha şi respectiv Mahavir, nu au nici o carte fundamentală, mentalitatea indiană respectă tradiţia, dar crede şi în evoluţia gândirii umane. Logica indiană se incrementează spre căutarea adevărului, care este considerat Marele Necunoscut, de aceea termenul



Galan, C. (2016). The Indian Mentality and Culture in Mircea Eliade's Work. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 17, 127-138.

„dharma" este greşit tradus de cele mai multe ori ca fiind religie. Dharma reprezintă, mai degrabă, percepţiile etice, conduita morală, fiind o evoluţie lăuntrică şi nu o doctrină instituţională. În conceptul european religia necesită un propovăduitor şi o carte fundamentală, iată de ce traducerea nu reflectă perfect însemnătatea sa, arătând că neînţelegerea spiritualităţii indiene duce la interpretări greşite ale esenţei culturii lor. Însăşi în originea sa, din sanscrită, „dharma" însemnând ceva ce are temelii ferme, numeroasele nuanţe interpretative incluzând: datorie, dreptate, virtute, morală, fire, caracter. Un concept într-adevăr complex, care, conform unor imnuri din „Rigveda", susţine existenţa unei ordini cosmice căreia se supun atât materia cât şi spiritul, a unei reguli care guvernează mersul astrelor, succesiunea anotimpurilor, fluxul apelor, precum şi evoluţia umană, crezând în însufleţirea naturii. În mentalitatea indiană natura este o prezenţă vie cu care omul comunică în permanenţă. Hinduismul se bazează pe valorile omului liber şi este descris foarte elocvent în *Yogavasistha* (un text spiritual) modul în care omul poate ajunge la acest nivel: „Plăcerile nu-l dezmiardă, durerile nu-l sperie. Chiar dacă este implicat în acţiuni lumeşti, nu se ataşează de nici un obiect. Chiar dacă este ocupat în exterior, este foarte calm în interior. Se simte liber faţă de tot ceea ce înseamnă cultură, credinţă, obiceiuri, castă, condiţie socială sau credinţă. El e fericit şi fericirea sa nu depinde de nimic. El nu are nevoi, orgoliu, agitaţii, nelinişti, depresii sau euforii. El e plin de compasiune şi iertare chiar şi faţă de cei care îi vor răul. El face tot timpul ceea ce este just, indiferent de presiunile exterioare. Este răbdător, perseverent şi inima sa nu cunoaşte impuritatea. Este liber de deziluzii şi nu-şi doreşte nimic. Sensul lui de libertate îşi are rădăcinile în spiritul său de a cerceta. Rezultatele cercetărilor sale sunt forţa, inteligenţa, eficienţa şi punctualitatea. Caută compania persoanelor înţelepte şi iluminate. Este tot timpul mulţumit" (Venkatesananda, 1993, p. 508).

Literatura ne oferă o mulţime de amănunte despre starea spirituală indiană, însă literatura nu are o istorie a ei, prin simplul fapt că indienii nu au produs o istorie a literaturii. Textele, dacă erau scrise, veneau modificate în decursul timpului, nepăstrandu-se nici o mărturie a scrierii iniţiale, neputându-se, astfel, stabili existenţa unor curente literare. Textele erau scrise în sanscrită, aceasta fiind considerată limba oficială de intelectualii acelor timpuri. Perioada de înflorire a literaturii sanscrite a început cu secolul IV d. Hr. în timpul dinastiei Gupta. În acea perioadă este completată esenţial cea mai mare epopee hindusă, *Mahabharata*, aceasta fiind şi elementul esenţial al acestei mitologii. Această epopee discută patru scopuri principale ale oamenilor (artha-intenţie, kama-



Galan, C. (2016). The Indian Mentality and Culture in Mircea Eliade's Work. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 17, 127-138.

satisfacţie, dharma-obligaţie şi moksha-eliberare) încercând să explice o relaţie între individ, societate, lume şi activităţile karmei. Având peste 100 000 de versuri, pasaje lungi de proză şi un total de aproape 1,8 milioane de cuvinte, *Mahabharata* este unul din cele mai lungi poeme epice ale lumii. *Iliada şi Odiseea* sunt de zece ori mai scurte, iar *Divina Comedie* a lui Dante de ori. *Ramayana*, cealaltă epopee hindusă, este de patru ori mai scurtă.

Aşa cum ne dezvăluie datele istorice, povestirile populare cu trasmisie orală aveau o mare rezonanţă în cultura indiană, la fel şi nuvelele şi fabulele, toate având rădăcini antice. Buddha şi Malavita (acesta din urmă fiind fondatorul jainismului, a treia mare religie a Indiei) le plăcea să îmbogăţească predicile lor cu naraţiuni, mai ales nuvele şi fabule, în interiorul cărora există o nuanţă filozofică moralistică sau edificantă. Nuvelele, un patrimoniu exclusiv popular, au fost grupate de Gunaahya într-o singură operă, *Brhatkatha*, care mai apoi s-a pierdut, existând însă două transcrieri în sanscrită făcute în Kashmir în secolul XI d. Hr. (de menţionat că opera iniţială a fost scrisă în dialectul popular „paicaci"). Tot în secolul XI a fost redactată de către Somadeva *Kathasaritsagara*, o colecţie faimoasă de legende indiene, de fabule şi naraţiuni populare, aceasta fiind considerată cea mai importantă din punct de vedere literar şi istoric. Este un adevărat tezaur de motive nuvelistice care, din India, s-a transmis în toată lumea civilizată. La fel de importantă este şi *Pancatantra*, o colecţie de fabule care, prin complexitatea lor, ne arată profunda conexiune cu viaţa intelectuală şi cu filozofia indiană. Reflectă tendinţa moralizatoare şi cea didactică a indienilor, experienţa lor de viaţă, dar şi ironia lor. Această operă are o importanţă uriaşă în istoria literaturii mondiale, prin traducerile sale în persiană, greacă, latină, ebraică, spaniolă sau germană, influenţând hotărâtor fabula europeană (aşa se explică prezenţa în anumite fabule europene a animalelor exotice).

Din confluirea şi unirea culturii „brahma" cu alte forme de cultură populară, ia naştere şi se dezvoltă cultura şi mentalitatea socială medievală indiană. Însă brahmanismul nu este un catalizator pentru viaţa socială din acele timpuri; brahmanii devin, cu trecerea timpului, casta cea mai avidă de putere materială şi socială, care se închide într-un cerc speculativ în contradicţie cu mentalitatea moştenită. Numai pentru că erau în posesul cunoştinţelor brahmatice şi ale ritualurilor de sacrificiu, casta nou formată avea o influenţă covărşitoare asupra celorlalte pături sociale, chiar dacă nu aveau o viaţă materială şi spirituală exemplară, majoritatea personalităţilor, chiar şi a celor intelectuale, recrutându-se din acest strat social. Cum se deduce şi din scrierile acelor vremuri, societatea indiană avea un cadru multiform şi multicolor în care exulta contrastele caracterului indian.



Galan, C. (2016). The Indian Mentality and Culture in Mircea Eliade's Work. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 17, 127-138.

Mentalitatea lor ne introduce într-un univers conceptual pesimist de a vedea lumea, catalizată de o înţelegere psihologică fină a naturii suferinţelor umane şi a slăbiciunilor sale. Distanţarea de tot ceea ce este lumesc, având ca punct culminant renunţarea la toate bunurile oferite de viaţa pământeană, este un fenomen frecvent; însă şi fenomenele unei vieţi nonconformiste brahmatice, pline de plăceri şi desfrâu influenţează elocvent acea perioadă. În curţile prinţilor şi în palatele nobililor se ducea o viaţă brilantă şi gălăgioasă în care predomina dorinţa de fast, de bogăţie şi opulentă prin acumularea de aur, pietre preţioase şi stofe scumpe" (Nikhilananda, 1992, pp. 71-75).

Începând cu secolul VIII d. Hr., odată cu primele cuceriri arabe, cultura şi mentalitatea indiană va fi influenţată de cea islamistă, contribuind la formarea ei până în epoca modernă, când, în mod decis, putem spune că aceasta este un mozaic de mai multe culturi unde fiecare piesă reprezintă un desen specific. Însă în ciuda tuturor influenţelor, cultura indiană îşi păstrează caracterul unitar, mai ales datorită faptului că gândirea ei îşi are rădăcinile în înţelepciunea străveche. Datorită izolării geografice (fiind o peninsulă şi având la nord masivul Himalaya), invaziunea islamică a fost întârziată, prima cucerire a lor fiind Sind-ul, actualul Pakistan. Mai apoi, datorită organizării indiene în diferite triburi şi caste, şi mai ales a prezenţei războinicilor „Rajput" cuceririle lor au fost extinse într-un arc temporal foarte larg, de aproape 500 de ani. Şi aceasta pentru că nu se aflau în faţa unui singur adversar, ci în faţa unor sateliţi, care, dacă e să luăm în considerare puternica influenţă a sistemului religios şi social hindus, erau foarte greu de cucerit. De aceea nu se poate vorbi de o cucerire teritorială propriu-zisă, ci de una culturală şi religioasă, mai ales în rândul plebeilor, având ca motiv principal cel economic: un indian care trecea de la hinduism la islamism era scutit de a plăti „jiziah"-ul, taxa percepută de la cei ce nu erau de religie musulmană din partea cuceritorilor islamici. Perioada însă cea mai influentă a islamismului pe teritoriul indian a fost cea din timpul dinastiei Moghul, când s-a făcut şi unificarea teritoriului indian, care se extindea din Afganistan până în Bengal. Încercând să impună forţat religia musulmană pe teritoriul Indiei, au întâmpinat în decursul anilor o rezistenţă acerbă din partea nobilimii indiene, cu care se aflau deseori în conflict. Această dinastie a rămas renumită până în zilele noastre prin fastuozitatea capitalelor lor (Delhi şi Agra) şi prin minunatele lor monumente, Taj Mahal enumerându-se printre ele. Apare în acest interval de dominaţie musulmană şi urdu, o nouă limbă, care este un conglomerat de elemente arabe, persiane, dar şi de elemente hinduiste, evoluând în consecinţă până a ajunge să fie, în



Galan, C. (2016). The Indian Mentality and Culture in Mircea Eliade's Work. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 17, 127-138.

prezent, a patra limbă vorbită în lume, după mandarină, engleză şi spaniolă. În istoria literaturii operele scrise în această limbă sunt, majoritatea, de caracter religios. Sunt maeştrii „sufi" cei care au scris în această limbă, ei fiind consideraţi ca aparteneţi ai laturii mistice islamice, întemeietorii sufismului, un curent religios care numără mulţi adepţi în acea perioadă.

Accentul care se punea în acea perioadă pe fast, averile care se cheltuiau pentru construcţiile monumentale, au dus în cele din urmă la apariţia unui val de nemulţumire în rândul populaţiei ca urmare a crizei economice apărute. În acelaşi timp europenii, atraşi de imensul potenţial material afişat de India, au început să acapareze centrele comerciale din India, începând cu porturile, preluând încet toată reţeaua comercială. Mai întâi au fost portughezii (secolul XVI), apoi olandezii, (secolul XVII), urmaţi de francezi, dar mai ales de englezi, aceştia din urmă reuşind să colonizeze mai târziu India. Iniţial prima lor tentativă de convieţuire paşnică cu băştinaşii a fost să nu se opună căsătoriilor mixte, să nu încerce o conversiune a populaţie la creştinism, să nu aibă o atitudine rasistă, ba mai mult, adoptau mentalităţile şi modul de viaţă indian, chiar şi formele arhitecturale şi de aranjament interior. Totul însă se schimbă odată cu urcarea pe tron a reginei Victoria, când India este invadată de misionari calvinişti şi anglicani, ceea ce a dus la apariţia numeroaselor revolte populare de mai târziu (cea mai importantă fiind cea de la Mutiny din 1857). Atunci încep să apară şi conflictele ideologice impuse de valul de modernitate purtat de colonializare, conflictele asupra identităţii individului generate de rupturile dintre tradiţie şi modernitate, dar şi acelor generate de acutele diferenţe culturale existente. Însă trebuie să recunoaştem că valul colonial a adus unele modificări semnificative în viaţa socială perenă. Tradiţional, aproape toate aspectele administrative şi legislative erau dictate de *Cartea Legii lui Manu*, care cuprinde principii de teologie, de economie domestică şi rurală, de comerţ, reguli de organizare politică şi militară, legi agrare, etc. Cu alte cuvinte tot ceea ce era necesar pentru organizarea şi administrarea societăţii. În tot acest cadru despre femeie se spunea: „Din leagăn până la moarte femeia este dependentă de bărbat: în copilărie de tată, în tinereţe de soţ şi la bătrâneţe de fiu" (Manava-Dharma-Sastra, 2006, p. 93). Cele spuse ne fac un cadru clar a situaţiei femeii în societatea indiană, în care era considerată o povară dar şi un motiv de îmbogăţire a viitorului soţ, ea aducând, odată căsătoria, o zestre stabilită anticipat. Această discrepanţă cu mentalitatea colonială poate este cea mai acută şi semnificativă legată de condiţia umană. Chiar şi organizarea familiei era în contrast cu modul de organizare europeană.



Galan, C. (2016). The Indian Mentality and Culture in Mircea Eliade's Work. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 17, 127-138.

Femeia indiană nu se căsătoreşte numai cu soţul ei, ci cu întreaga lui familie, pentru că modelul organizativ indian face ca, sub acelaşi acoperiş, să traiască toţi membrii familiei. Cu alte cuvinte femeia indiană era destinată sacrificiului încă de la naştere. Astfel, începe să apară dorinţa de a emigra în Marea Britanie, ţara care poate oferi oportunităţi egale tuturor, indiferent de castă sau sex, generând un conflict atât generaţional cât şi spiritual. Fundamentaliştii hinduşi aveau deseori o reacţie violentă faţă de avansul valorilor sociale europene, văzând în acesta un pericol iminent adus tradiţionalismului secular hindus, prin adoptarea unor mentalităţi şi moduri de viaţă nonconformiste, în conflict direct cu dogmele hinduse.

Multe din deficienţele structurii societăţii indiene, din contrastele sociale şi comportamentale existente, au început să devină inacceptabile pentru straturile sociale nou apărute, odată cu extinderea şi dezvoltarea colonială în India. Apariţia numeroaselor mişcări socio-religioase în secolul XIX care aveau ca scop emanciparea şi debarasarea de principiile arhaice, considerate de ei depăşite, crearea unei lumi culturale adaptată noilor necesităţi ale clasei medii, au făcut ca această perioadă să fie numită „Renaşterea indiană". Multe din obiectivele acestor mişcări care aveau ca scop trecerea la o lume modernă, au fost centrate: „sati" (sacrificarea văduvelor imediat după moartea soţului) şi infanticidiul feminin au devenit reacte penale, chiar şi femeile au început să obţină anumite drepturi care le ajutau să iasă din controlul absolut al unei societăţi patriarhale tradiţionale. Epoca modernă în India a avut o traiectorie diversă faţă de cea europeană. Dacă pe continentul nostru au apărut din micile curente mişcări intelectuale şi culturale locale, în India s-au dezvoltat ca un element mai mult impus de Statul colonial şi de instituţiile sale, iar ideile moderniste au fost propagate de cei în direct contact cu administraţia colonială: intermediari comerciali şi angajaţii din administraţie. Noua clasă apărută în Calcutta, Bombay şi Madras, cele trei centre economice şi administrative importante, era atrasă de stilul de viaţă european, de libertăţile şi de comfortul său. A început să privească cu un ochi critic modul de viaţă tradiţional, iar ideea de o reformă structurală şi de o remodelare a vieţii sociale a început să prindă rădăcini. A început o remodelare a mentalităţii indiene, un aport deosebit aducând şi scriitorii remarcabili din acea perioadă, prin intermediul cărora europenii reuşeau să înţeleagă universul indian. Cel mai exponenţial este Rabindranath Tagore, scriitor şi filozof indian din provincia Bengal, supranumit „Sufletul Bengalului" şi „Profetul Indiei moderne", laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în anul 1913, fiind primul asiatic care a luat acestă distincţie.



Galan, C. (2016). The Indian Mentality and Culture in Mircea Eliade's Work. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 17, 127-138.

Toate aceste evenimente sociale, culturale şi economice au accentuat setea de democraţie în India, în ciuda influenţelor tradiţionale şi spirituale. Totuşi rămâne o societate patriarhală, însă atenţia care se dă familiei, vârstnicilor, simbolurilor, felul în care cred mai degrabă în bogăţia spirituală decât în cea materială au atras admiraţia multor europeni, şi nu numai. Mai ales atunci când şi-au dat seama că timpul pentru cei din India nu este o problemă, dedicându-l de cele mai multe ori pentru a construi raporturi umane cu ceilalţi, în care fiecare e conştient de locul pe care îl ocupă în societate, acceptându-l fără probleme, conceptul de destin (karma) punând amprenta pe parcursul întregii evoluţii a unui individ.

**Influenţa curentelor literare bengaleze în opera lui Mircea Eliade**

Setea de cunoaştere pe care o avea Eliade şi fascinaţia pe care o avea acesta pentru cultura indiană, l-au împins să studieze sanscrita, pali şi bengali, iar întâlnirile pe care le-a avut în India cu Mahatma Gandhi aveau să-i influenţeze ideile ulterioare despre spiritualitate. Cu atât mai mult cu cât scopul călătoriei sale a fost cunoaşterea spiritualităţii şi mentalităţii Indiei. Filosofia indiană devine pentru el o a doua pasiune a vieţii sale, un pionier al ţării noastre în acest domeniu atât de puţin cunoscut, el declarând: „Eram poate primul român care s-a hotărât, nu atât să călătorească în India, cât să rămână acolo şi să lucreze" (Eliade, 1991, p. 42). Interesul său pentru literatură, filosofie, orientalistică şi istoria religiilor s-a accentuat în perioada studenţiei, ulterioara sa călătorie în India, cu ajutorul unei burse speciale, fiind mai mult una spirituală, un drum spre rădăcini, toată această experienţă punându-şi amprenta în toată activitatea sa viitoare. În India a găsit o lume extrem de interesantă în care el vedea „un depozit de semnificaţii ascunse" (Eliade, 1991, p. 54). Aspiraţia sa către universalitate şi libertate l-au făcut să caute în India o formă nouă de umanism, el sperând să descopere acolo un nou model de „om universal", chiar el scriind în memoriile sale că„plecam în India ca să nu mai am senzaţia aceea de provincial pe care mi-o dădea frecventarea exclusivă a filozofiei occidentale. Nu credeam că gândirea începe de la presocratici. Vroiam să cercetez rădăcinile cele mai adânci ale gândirii" (Eliade, 1991, p. 47). Aşa se explică de ce intersecţia cu India „eternă" l-a absorbit în aşa măsură încât să-l transforme iremediabil. A descoperit cu ajutorul acestei experienţe o altă faţă a naturii sufletului uman, a filozofiei acestuia, cimentând modul său de a vedea viaţa, diferit de al nostru, intrând într-o altă dimensiune spirituală şi culturală, fapt ce se remarcă în



Galan, C. (2016). The Indian Mentality and Culture in Mircea Eliade's Work. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 17, 127-138.

prufunzimea operelor sale ulterioare. El devine astfel mesagerul şi mediatorul prin esculenţă a Indiei în literatura română. Despre lucrarea sa *India*, un jurnal mai mult, ţinut în timpul călătoriei sale în această ţară, Isabelle Cordonnier a scris că „ea urmăreşte descoperirile unui tânăr orientalist în această imensă ţară pe care a parcurs-o cel mai aproape de realitatea sa" care face „referire la curiozitatea şi la pasiunea autorului pentru toate aspectele vieţii cotidiene: moarte, mâncare, vânătoare, botanică, bazare, oraşe şi monumente, dar de asemenea despre dansurile naţionale sau despre femeia indiană. Mircea Eliade a locuit în ashramuri, la indieni notabili însă de asemenea sub cort în junglă sau la Rabindranath Tagore". Eliade, în setea lui de a cunoaşte în profunzime tot ceea ce înseamnă Orient, a parcurs mii de kilometri şi s-a adaptat obiceiurilor locurilor, el scriind că„a trebuit să mestec frunze şi nuci betel, astringente şi iuţi, care sfârşesc prin a da gurii o culoare puternică roşie. Când vorbesc indienii ai impresia că tuturor le sângerează gurile" (Eliade, 1991, p. 61). Curiozitatea culturală l-a împins pe Eliade să cunoscă religia şi cultura indiană, obiceiurile lor, modul lor de a trăi şi de a gândi, toate atât de diferite de cele occidentale. După o întâlnire cu Tagore, el scria: „Ce ne poate învăţa India pe noi, occidentalii? India poate descoperi Europei nu un adevăr, ci o cale, şi calea aceasta o batem noi aici în India, de patru mii de ani, India poate să ne înveţe că viaţa spirituală e bucurie, e voluptate şi dans, câteodată tumultoasă şi sălbatecă, asemenea ploilor Bengalului, altădată calmă şi elevată, asemenea culmilor himalayene. Viaţa spirituală e inocenţă şi e libertate, e dramă şi extaz" (Eliade, 1991, p. 189).

Ascultând un sfat al profesorului Nae Ionescu, de a căuta atunci când e posibil, sursa unui studiu cultural şi filozofic, nu s-a limitat în interesul său niciodată la aspectul exotic, superficial, ci a căutat sensurile ascunse, înţelegând că acest lucru nu e posibil decât dacă se merge la originea fenomenelor culturale şi filozifice, numai aşa putând deveni un iniţiat. A căutat mereu locurile de interes religios, făcând un pelerinaj la Romeshvaram, un templu sacru, necunoscut călătorilor europeni. Ca un fin şi minuţios observator, Eliade a descris în lucrările sale această lume mirifică, şi graţie lui s-a putut cunoaşte mai bine esenţa Orientului, mirajul acestor locuri, bogăţia spirituală pe care o oferă India de peste 4000 de ani. Pline de emoţii şi intelesuri filozofice sunt memoriile scrise în timp ce se afla în Himalaya, cu pustnicii care vegetau în grotele munţilor, cu descrierea templeror budiste şi musulmane. Filozoful şi orientalistul Eliade a surprins exact în centrul său esenţa sacralităţii, el fiind de părere că el se află în India. Ca rezultat al atentelor observaţii făcute amestecându-se cu toate paturile sociale din India este declaraţia sa, făcută într-o conferinţă



Galan, C. (2016). The Indian Mentality and Culture in Mircea Eliade's Work. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 17, 127-138.

susţinută în 1935, în care vorbea despre eşecul pe care l-a avut răspândirea creştinismului în sânul poporului indian: „Misiunile n-au lucrat decât pentru populaţiile oropsite ale Indiei, alegând calea rezistenţei minime. Aşadar, convertirile la creştinism nu aveau niciun răsunet. Dacă s-ar fi încercat propaganda creştină printre celelalte caste, probabil că altul ar fi rezultatul misiunilor. Un brahman convertit ar fi adus după sine sute şi mii de convertiri, în timp ce creştinarea straturilor de paria nu aducea după sine nicio nouă convertire" (Eliade, 1991, p. 120).

O operă de referinţă din perioada petrecută în India este *Maitreyi*, opera în care încearcă să descrie uniunea spirituală dintre Orient şi Occident, două lumi complet diferite, care se respectă şi se admiră în mod reciproc, încercând să se completeze şi să se accepte în acelaşi timp. În lucrările sale ulterioare se observă influenţa Indiei asupra operei lui Mircea Eliade, concepţia că „omul nou" îşi are rădăcinile în acest spaţiu fascinant, conotat fiind strict spiritual, i-a adus uriaşul prestigiu de care se bucură pe plan mondial.

## Concluzii

Setea de cunoaştere pe care o avea Eliade şi fascinaţia pe care o avea acesta pentru cultura indiană, l-au împins să studieze sanscrita, pali şi bengali, iar întâlnirile pe care le-a avut în India cu Mahatma Gandhi aveau să-i influenţeze ideile ulterioare despre spiritualitate. Filosofia indiană devine pentru el o a doua pasiune a vieţii sale, un pionier al ţării noastre în acest domeniu atât de puţin cunoscut. Ascultând un sfat al profesorului Nae Ionescu, de a căuta atunci când e posibil, sursa unui studiu cultural şi filozofic, nu s-a limitat în interesul său niciodată la aspectul exotic, superficial, ci a căutat sensurile ascunse, înţelegând că acest lucru nu e posibil decât dacă se merge la originea fenomenelor culturale şi filozofice, numai aşa putând deveni un iniţiat. Mircea Eliade are un rol semnificativ în efortul de a cunoaşte intrinsec cele două lumi (lumea europeană şi lumea indiană).

## Bibliografie

Eliade, M. (1991). *Memorii* (Ediţia I). Bucureşti: Editura Humanitas.

Guénon, R. (2014). *Introducere generală în studiul doctrinelor hinduse* (trad.). Bucureşti: Editura Herald.

Manava-Dharma-Sastra/Cartea Legii lui Manu (2006; trad.). Bucureşti: Editura Antet.



Galan, C. (2016). The Indian Mentality and Culture in Mircea Eliade's Work. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 17, 127-138.

Nikhilananda, S. (19929. *Hinduism*. New York: Ramakrishna Vivekanada Center.

Venkatesananda, S. (1993). *Vasisthas Yoga*. New York: State University of New York Press.



Galan, C. (2016). The Indian Mentality and Culture in Mircea Eliade's Work. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 17, 127-138.